

De vele kamers van Gaia

Zijn hele werk is gebouwd op het besef dat het tijd is verder te kijken dan de materiële wereld; contact te leggen met de fijnstoffelijke dimensies die, ook al zijn ze dan onzichtbaar, 'essentieel zijn voor het leven op aarde'. Het goede nieuws is dat we in principe allemaal in staat zijn om die subtiele dimensies waar te nemen. In juli was Marko Pogačnik in Noord-Frankrijk gastdocent op een door Gaia Collectief ECOlonie georganiseerde week. Gerwine Wuring, een van de organisatoren, doet verslag.

Bosaltaar

'We kunnen het leven niet van buitenaf bestuderen; wij zelf zijn het leven!'

E

lfenogen, drakenpoort, een kosmisch heilige boom en een boomreus, een druïdensteen en een omgevallen megaliet. Een wandeling met Marko Pogačnik is als een wandeling door een sprookjeswoud. Het is zijn levenswerk geworden: mensen weer bewust maken van deze fantastisch krachtige, onzichtbare werkelijkheid. Zonder de intelligentie achter alle natuurverschijnselen zou er volgens hem op onze planeet geen leven zijn.

Een man met een missie dus, die veel heeft te vertellen over de verschillende lagen van ons bestaan; die zijn leven heeft gewijd aan de communicatie met de onzichtbare werelden waarmee wij mensen zijn omringd. En die daarom ook onmiddellijk volmondig 'Ja, ik kom' antwoordde op de uitnodiging om deze zomer gastdocent te zijn op de vijfde *Gathering* op ECOLonie, een al 35 jaar functionerende ecologische woon-werkgemeenschap in de Vogezes. Gehoor gevend aan de oproep van natuurwezens om tot een uitwisseling te komen op het prachtige terrein van La Forge Neuve in de vallei van de rivier de Ourche. Na een lange reis vanuit zijn woonplaats in Slovenië neemt Pogačnik met zijn tachtig jaar levenservaring schijnbaar onvermoeid het heft in handen.

Bosaltaar

Als ik hem wil geruststellen dat hij de eerste 24 uur niets hoeft te doen, is zijn onmiddellijke reactie 'Why not?' Marko Pogačnik ten voeten uit! De volgende ochtend neemt de ervaren kunstenaar en landschapsheler ons meteen al mee naar 'het bosaltaar'. Een oude heilige plek op het terrein: een klein Mariabeeldje staat hier nog symbool voor de vele eeuwen waarin deze plek een rituele rol heeft gespeeld. Onderweg vraagt hij ons met ons 'rug-bewustzijn' contact te maken met het energieveld van de achterliggende beek. Met de vijf ons bekende zintuigen, doceert hij, nemen we slechts tien procent waar van alle realiteit die ons omringt. Door onze 'ogen in de rug' te activeren, schakelen we andere zintuigen in – waarmee we achter de fysieke werkelijkheid waarnemen, en er deel van worden.

'We kunnen het leven niet bestuderen van buitenaf,' vervolgt hij. 'Wij zelf zijn het leven!' Vanuit dit perspectief nodigt hij ons uit om de rationele *mind* even op pauzestand te zetten, zodat het 'voelen' gelegenheid krijgt contact te maken met de wereld om ons heen.

Aldus bemoedigd lopen we verder naar het Bosaltaar, waarbij Pogačnik en passant nog wijst op twee boomstammen die bijna in elkaar vergroeid zijn en zo precies een oogvormige spleet vormen. Ook aan de andere kant van het pad is zo'n 'elvenoog' te zien. Pogačnik wijst op een hier aanwezige energetische

grens. Tijd om ons uit te nodigen de steen van het bosaltaar te laten weten dat wij contact willen, en zo de poort denkbeeldig te openen. Vanaf hier gaan we bewust het energieveld van het bosaltaar binnen.

Gaia Touch

Het is opmerkelijk hoe snel Pogačnik contact weet te leggen met steen, landschap of boom. Daartoe ontwikkelde hij kort en krachtige *Gaia Touch* oefeningen. Een soort 'yoga met de handen' – waarmee de beoefenaar zich met zijn lichaam afstemt op de energie van die andere, fijnstoffelijke werkelijkheid.

Aangekomen bij de grote steen van het altaar krijgen we gelegenheid om op eigen wijze te ervaren welke trillingen, sensaties, intuïties en gevoelens hier kunnen worden opgemerkt. En ook het verschil te ervaren met de achterzijde van de steen, waar zich een veel natuurlijker wereldje openbaart. Ook nu geeft Pogačnik ons weer een simpele *Gaia Touch* oefening. 'Plaats de toppen van je vier vingers en duim te samen en richt je aandacht met je hand in een vloeiende werpbeweging naar het vermeende hart van de steen of de plek waar je contact mee wilt,' horen we hem zeggen.

Zelf onthoudt hij zich nadrukkelijk van welke duiding dan ook. Voor alles wil hij ons de kans geven ervaring op te doen en vertrouwd te raken met de subtiele vibraties die op een plek als deze te ervaren zijn. Ons hele lichaam, zegt hij, is in feite één groot waarnemingsorgaan dat over duizenden sensoren beschikt dat ons in staat stelt om in een *split second* waar te nemen wat zich aandient.

Autodidact

Marko Pogačnik (1944) is zijn werk begonnen als autodidactisch kunstenaar in Slovenië (voormalig Joegoslavië). Opgegroeid in een communistisch land waar buiten het officieel toegestane christelijke geloof geen enkele vorm van spiritualiteit ook maar enige kans kreeg. Als jonge kunstenaar raakte hij in conflict met het politieke establishment van zijn tijd en werd hij zich bewust van het vermogen van kunst om dingen aan te kaarten en te transformeren.

In 1971 bezocht hij – 27 jaar – voor het eerst Findhorn, een spirituele woongemeenschap in het noordoosten van Schotland. In dit eerste ecodorp *avant la lettre* werkten de bewoners samen met de intelligentie van de planten, die ze deva's noemden. Ze boekten spectaculaire resultaten in het opkweken van groenten op een stukje zandstrand.

Pogačnik leerde hier over de samenwerking met natuurwezens. Geïnspireerd door dit alles startte hij

in Slovenië een kleine community, de Šempas-familie, een combinatie van zelfvoorzienend leven en kunst, in samenwerking met de planten- en dierenwereld.

Levensweb

In de loop der jaren werd het hem steeds duidelijker dat wij een veel te beperkte visie op onze werkelijkheid hebben. Wij, moderne mensen, zegt hij, zijn zo gewend om met ons bewustzijn op een puur mentaal niveau te bewegen, ook op ecologisch gebied. En toch verstond de mens, volgens hem, tot en met de middeleeuwen nog de kunst om voorbij het fysieke te 'schouwen'.

Sinds de vijftiende eeuw gingen de heksenverbrandingen gepaard met onderdrukking van vrouwelijke energie en intuïtieve kennis en vervreemding van de natuur. Anders gezegd: 'Wij hebben onszelf als mens als het ware zelf opgesloten in één ruimte van een groot huis met vele kamers, waarbij we alle deuren en ramen hebben gesloten, waardoor we dreigen te stikken in onze eigen eenzijdige beperkte gedachten en creaties.'

In het wereldbeeld van Marko Pogačnik is het fysieke leven van Gaia niet mogelijk zonder de energetische werking van zoveel onzichtbare, fijnstoffelijke dimensies. Gaia is de benaming van de Godin van de Aarde, het alles omvattend bewustzijn van een prachtige planeet vol leven. In zijn werk gaat het erom dat wij als mensheid samen met, of beter gezegd als onmisbare schakel in het levensweb van Gaia werken aan haar co-evolutie.

'Wat we nodig hebben is een cultuur die ruimte geeft aan het leven in al die andere kamers van ons aardse Gaia huis. Een cultuur die het patroon van onwetendheid doorbreekt ten opzichte van de wezens en dimensies van het leven die geen fysieke verschijning kennen en tegelijkertijd onmisbaar zijn voor de levensprocessen op aarde.'

Lithopunctuur

Bij veel mensen is Marko Pogačnik vooral bekend van zijn 'lithopunctuur'. Rechtopstaande stenen zo geplaatst dat ze een resonantie oproepen op energie-niveau. Een vorm van aardeheling, acupunctuur voor de aarde – in het leven geroepen om de door hem waargenomen disbalans van een plek of terrein te helpen herstellen.

Begin jaren tachtig ontdekte hij een mogelijkheid om de werking van deze aardeheling door middel van zogeheten 'kosmogrammen' verder te vergroten. Samen met zijn vrouw Marika, ook kunstenares, begon Marko Pogačnik de in de lithopunctuur gebruikte stenen te bewerken, door er een afbeelding in uit te houwen.

Hoe het zover kwam? 'Ik werkte in enkele Europese steden om met de hulp van lithopunctuur blokkades op te lossen die het vrije stromen van levenskracht belemmerden. Ik wist dat ik die plekken niet in mijn eentje kon helen; niemand kan dat. Wat wel mogelijk is, is om het zelfgezend vermogen van een plek te activeren. Maar dat kan alleen in communicatie met de lokaal aanwezige elementwezens. In mijn zoektocht stootte ik steeds op bepaalde symbolen, tekens en patronen. Ik

'Met de vijf ons bekende zintuigen nemen we slechts tien procent waar van alle realiteit die ons omringt. Door onze 'ogen' in de rug te activeren, schakelen we andere zintuigen in'

Foto: Cate Waldram

begon ze kosmogrammen te noemen.'

Marko Pogačnik ziet het als een samenvloeden van de waarnemer en het intuïtief en gevoelsmatig waargenomen object. Een manier om met het gebied te 'praten'. En het terrein uit te nodigen tot samenwerking en samen te bepalen wat het doel is van de lithopunctuur.

'Er ontstaat een soort dialoog – een communicatie tussen mens en het energieveld of het wezen van het terrein of ook een steen, de boom, het water. Daarbij kan een tijdelijk waargenomen beeld, verhaal, tekening of inzicht ontstaan. Een klein geheimpje van de complexe werkelijkheid geeft zich even prijs aan ons – waardoor het leven rijker en geschakeerder kan worden beleefd.'

Als landschapskunstenaar heeft hij inmiddels al op vele locaties, ook in grote stedelijke gebieden, zoals Ljubljana, Bern, Londonderry en Villach projecten mogen uitvoeren. Daarbij werkt hij samen met lokale mensen, die weet hebben van de verstoorde energievelden en er samen met hem én de wezens van het gebied aan willen werken. Een synthese tussen ecologie en kunst, die maakt dat hij onder de vlag van schoonheid ook energetisch werk kan doen. Dat kan overigens ook in de vorm van zang en klank of dans en beweging.

Transformatie

Het moge duidelijk zijn dat Pogačniks werk niet logisch op wetenschappelijke basis is gegrond. De logica van het verstand heeft ons in zijn ogen juist weggevoerd van het fijnstoffelijke wezen van het leven. In plaats van nog meer technologie te ontwikkelen voor schone auto's en de aanpak van andere milieuproblemen, zouden we ons bewustzijn moeten oprekken naar die 70-90% van de onzichtbare werelden. Daar valt volgens hem de winst te behalen voor de huidige wereldcrises.

'Gaia zit in een transformatieproces naar een werkelijkheid met vele dimensies. Doordat wij vanuit ons huidige denken het bestaan van de kracht van die onzichtbare en niet-meetbare dimensies ontkennen, wordt het voor de daar levende elementaalwezens moeilijk te kunnen functioneren.' En toch kunnen we niet zonder ze, maakt Pogačnik keer op keer duidelijk. 'Zonder hun inzet was het leven op aarde allang gestopt.'

Schoonheid

Vanaf 1993 heeft zijn aandacht zich meer en meer verplaatst van de wereld van leylijnen en energieplekken naar het domein van de elementaire wezens – ook al zijn die dan totaal verdwenen uit het bewustzijn van de West-Europese mens. Hij zegt zich bij zijn eerste contacten 'te gast' te hebben gevoeld in 'een onbekende wereld' die hem verbaasde 'door zijn schoonheid'.

'Doordat wij niet meer hebben geleerd samen te werken met de energieën en de wezens van een plek of het terrein ontstaan er steeds meer verstoorde plekken in het landschap, als ook in de gebouwde omgeving. De elementalen vertrekken dan of verbergen zich in de ondergrond. En zij die het lukt nog wel te kunnen blijven 'verworden' soms tot een soort gedemoniseerde wezens', volgens Pogačnik. 'Dit is de wijze waarop ze

dan nog kunnen functioneren.

'Gelijk aan de ervaringen in de menselijke acupunctuur zitten hier de kritische pijnpunten, waar de smart en het verdriet extra aandacht en heling nodig hebben,' vervolgt hij zijn toelichting. 'Zodat het gebied of de wezens hun juiste balans terug kunnen vinden. En dit werkt natuurlijk ook door in de mensen die verbonden zijn met zo'n gebied. Ook zij zijn gewend aan een vorm van disbalans of een ernstige verstoring in hun energieveld, veroorzaakt door de omgeving.' Daarom werkt Pogačnik altijd publiekelijk, zodat hij kan uitleggen wat er nodig is om de balans te herstellen.

Europa, open je hart

We leven in extreem onrustige tijden. Oorlogen, natuurrampen en grote ongelijkheid. Stel nu dat Marko Pogačnik als drievoudig UNESCO Artist for Peace en UNO Goodwill Ambassador een toespraak zou mogen geven in het Europees Parlement. Wat zou hij in die voordracht dan proberen over te brengen?, vraag ik hem. Hij valt even stil. Na enig zoeken naar woorden zegt hij dat hij de aanwezigen duidelijk zou willen maken dat er een *andere* benadering nodig is van de huidige problemen.

'We moeten ons perspectief veranderen. We leven in een multidimensionale wereld, waarbij wij vergeten zijn dat de aarde een levend wezen is. De toekomst vraagt van ons om samen te werken met die veel subtielere lagen van 'zijn' en er weer onderdeel van te zijn. Maar om dit alles in woorden te vatten,' concludeert Pogačnik, 'zou ik ze al snel een *Gaia Touch* oefening geven om van hun hoofd in hun hart terecht te komen. Dat is wellicht wel de essentie, dat we bewust leren luisteren vanuit ons hart.'

Gaia's creatieve hand

Hij werkt trouwens graag met de symboliek van de elementen. Zo ontwikkelde hij het concept van 'Gaia's creatieve hand'. De vier elementen 'aarde', 'water', 'lucht' en 'vuur' zijn dan vertegenwoordigd door onze vier vingers. Onze duim verbeeldt het vijfde element – waar hij ook de oerkrachten toe rekent, het bewustzijn van Gaia, waaronder alle elementaalwezens. 'Zonder hen komt er niets tot stand in de wereld om ons heen. Gelijk wij zonder duim niets echt beet kunnen pakken – iets tot stand kunnen brengen of kunnen creëren.

'Wij zijn verantwoordelijk voor wat we denken, zeggen én doen. In de palm van onze handen ligt de zorg voor de aarde, onze toekomst. We kunnen dit alles niet zonder te handelen in co-creatie met de onzichtbare werelden van de natuurwezens en al die andere energieën om ons heen. Zonder onze duim zijn we zwaar gehandicapt.'

In onze zorg voor de aarde staan we evenwel niet alleen. Pogačnik vertelt dat er naast de mens in een soort parallelle werelden nog twee groepen bewust bezig zijn om de veranderingen in de Gaia structuur mee te vormen. In de oceanen zijn dat de dolfinnen en walvissen en in de etherische wereld de feeën en elfen. In de Ierse mythologie worden ze wel aangeduid als *Sídhe* of *Sí* (spreek uit: *Shi-ee*). In feite een mooi neutraal

woord om niet allerlei verwrongen sprookjesbeelden aan op te hoeven hangen.

'Deze Sí kennen geen vaste, materiële vorm, ze hebben geen fysiek lichaam en hebben geen dierlijke evolutie achter de rug, zoals wij mensen. Toch zijn het hoogstaande, bewuste wezens die in feite ons evenbeeld zijn in de onzichtbare werelden en graag met ons samenwerken aan de transformatie van Gaia.'

Venetië

In de film *Avatar* van James Cameron zijn deze Sí in oorlog met de mensheid. Zelf heeft Pogačnik heel andere, positieve ervaringen met de Sí, bijvoorbeeld in Venetië. Wie het werk van Pogačnik volgt, zal het opvallen dat hij geregeld terugkeert naar Venetië. Volgens hem leven er Sí in etherische 'city islands' onder deze stad. Daarmee een deel van de aantrekkingskracht en schoonheid van deze toeristenstad verklarend.

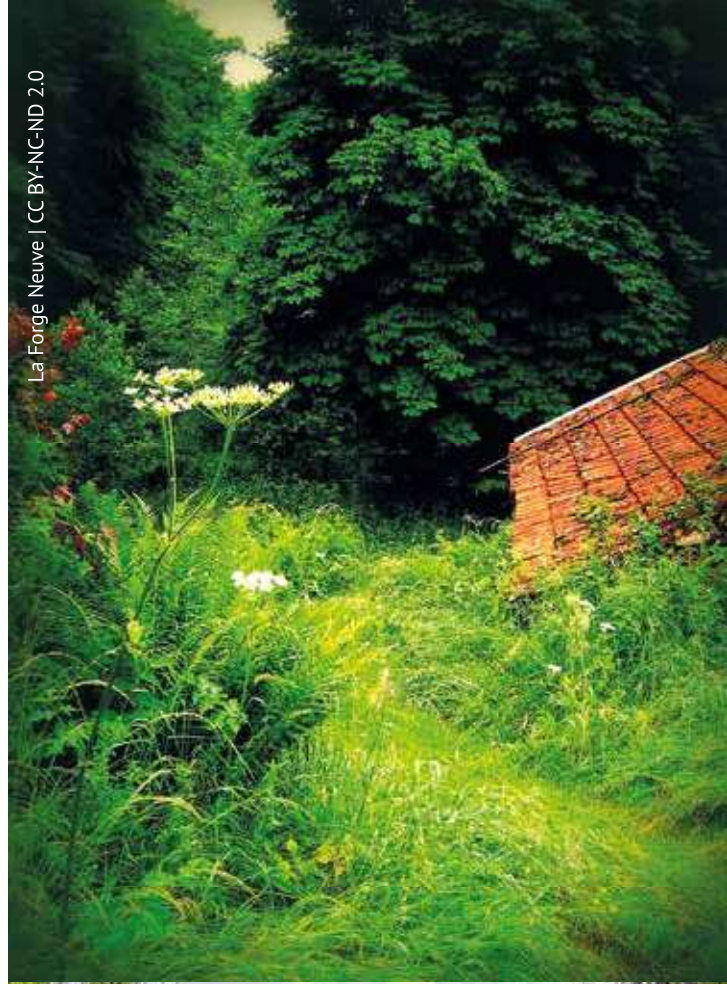
Gevraagd naar het belang van deze stad voor zijn werk, vertelt Marko Pogačnik Venetië als een voorbeeld te zien van de transformatie waar onze aarde momenteel doorheen gaat. 'De harde grenzen van de door mensenhanden gebouwde wereld worden zachter door de meer vrouwelijke aspecten van het water in de lagune waar Venetië aan ligt. Door de eeuwen heen heeft de stad zich ontwikkeld in een samengaan van materie en water. Dit heeft gezorgd voor een uitzonderlijke schoonheid, die het menselijke hart aanspreekt. We kunnen hier een beweging, een uitwisseling en communicatie ervaren tussen de zichtbare en de onzichtbare realiteit. En ook al zijn we ons dat niet bewust, we voelen en ervaren het wel.'

Toerisme vanuit het hart

Pogačnik pleit in zijn boek *Sacred Geography* voor een nieuwe vorm van toerisme vanuit het hart; waarbij er een werkelijke uitwisseling mag ontstaan tussen de 'sense of place' en de bezoeker. Een proces van wederzijdse kennismaking, tussen bezoekers en de energieën van een plek. Zoals we ook naar andere mensen nieuwsgierig kunnen zijn en ons belangstellend richten tot die ander.

Een dergelijk bezoek aan voor ons onbekende steden of gebieden vraagt volgens hem een diep innerlijk luisteren en de bereidheid om ook iets van onszelf aan het landschap, de locatie, de boom te geven. Ervan uit gaande dat de plek ons ook wil leren kennen. 'Ze heeft ons tenslotte al lang opgemerkt in het gemeenschappelijk energieveld. Zeker als we daarin intentioneel – bewust aanwezig kunnen zijn. We delen met de bomen, de dieren en plantenwereld om ons heen een energieveld waarin resonanties hun werk doen.'

Marko Pogačnik verwijst in dit verband naar de oude godinnenculturen. Hij is een vurig pleitbezorger van de vrouwelijke, verbindende waarden en acht het hoog tijd dat deze weer voorop komen te staan. 'Misschien zijn die eeuwen van patriarchale hiërarchische dominantie, concentratie van kracht en het veronachtzamen van de natuur en Gaia wel nodig geweest, om ons hiervan bewust te worden. Het gaat er nu om dat we het vrouwelijke principe herwaarderen zónder het mascu-

Levensboom ceremonie

'Het feminiene kan het mannelijke omarmen, andersom is het veel lastiger'

liene te ontkennen. Hier zitten de mogelijkheden van heling! Het feminiene kan het mannelijke omarmen, andersom is het veel lastiger!

Tree of life

Zelf is Pogačniks snelle reactie op onze uitnodiging, naar de vijfde *Gathering* van natuurwezens op La Forge Neuve – ECOlonie te komen, een mooi voorbeeld van dat door hem bepleite luisteren vanuit het hart. Hij had het gevoel, zegt hij, dat het gebied hem riep – dat hij hier nodig was, hoewel hij de Vogezen in het geheel niet kende.

In de loop van de kleine week dat hij onze gast mocht zijn, raakte deze bescheiden man steeds meer onder de indruk van de krachtige en zuivere energie die hier hangt. Ondanks vele eeuwen van onderdrukking van de natuurkrachten is er op dit terrein iets van de essentie bewaard gebleven – die weer heeft kunnen opbloeien dankzij de intentionele zorg van de huidige en vorige eigenaar-bewoners van het terrein.

La Forge Neuve, gelegen in het brongebied van de Saône, is in 2020 tijdens de eerste *Gathering* omgedoopt tot 'Groene Kathedraal'. Omringd door hoge eeuwenoude bomen, schone lucht en schoon water kent ze vele krachtplaatsen. Een ruimte gewijd aan Gaia, die geregeld door mensen wordt ervaren als een plek waar de energie heel hoog is.

De laatste ochtend van deze vijfde *Gathering* week eindigen we met een indrukwekkende ceremonie 'Planting the tree of Life'. In een grote cirkel geven we elkaar een zaadje door van deze enorme boom. Het denkbeeldige zaad van je buurman ontvangend in je rechterhand, om het dan met onze linkerhand over te pakken achter onze rechterschouder, en het zaadje vervolgens door te geven in de open hand van de buurvrouw/man links van ons.

In de daaropvolgende visualisatie van de groei van een oeroude woudreus kunnen we zo de verbondenheid voelen met al het leven via zijn enorme wortelgestel. Marko Pogačnik laat ons in gedachten zijn reusachtige takken uitstrekken naar krachtplekken overal in de wereld, ons verbindend met evenzovele landschappen, natuurwezens, mensen en hun ceremonies.

Tekst en beeld
Gerwine Wuring

Ecologe en druïda Gerwine Wuring is initiatiefnemer van de Aarde School ('Leren omgaan met de aarde en onze eigen aard en natuur'). Ze schreef diverse boeken over onze relatie met de natuur. Nu geeft ze haar ervaringen door op Gaia Collectief ECOlonie, waar ze met haar partner Harmen de Haas woont. Samen staan ze voor het energetisch en fysieke beheer van La Forge Neuve. Info: praktijkmensennatuur.nl

column han van den boogaard

In de natuurwaarnemingen van Han van den Boogaard valt de stilte op. Fijn om een aantal van zijn reflecties in VA te kunnen plaatsen.

Oude wijsheden

Ik denk zelden aan het verleden, en nog minder vaak aan de toekomst, maar één uitzondering maakt die uitspraak al minder betrouwbaar dan ik zou willen. In ieder nat en koud seizoen – hoe natter en kouder, hoe meer – hunker ik naar de zomer, naar loofbomen die vol in het blad staan en de verkoeling die ze brengen als de stenen van de stad liggen te bakken in de zon. En als het dan zo ver is, neem ik een voorbeeld aan de uitbundigheid van de natuur die zich niet klein laat krijgen door regen en wind, maar er juist van opbloeit.

Dus ben ik veel buiten in de zomer. Iedere ochtend loop ik een uur door het bos, en soms nog wat langer, als het nog niet te heet is en ik niet tegengehouden word door plannen en afspraken. Tegen de tijd dat mijn lichaam goed is opgewarmd, schakelt het vanzelf over naar een hogere versnelling, alsof het eindelijk mag doen waar het voor gemaakt is. Hoe verder ik kom, hoe sneller ik begin te lopen en hoe minder moeite dat kost.

Als er mensen met me meelopen, vragen die vaak wat me bezielt. Ik kan alleen maar zeggen dat het voelt alsof ik onderweg onmerkbaar ben aangesloten op een onuitputtelijke bron van energie die me voortstuwt als een jonge god. En dat is natuurlijk ook zo, dat is onze fabrieksinstelling, al raakt die gaandeweg de jaren steeds verder ontwricht en uit het lood. Dingen gaan meer moeite kosten, pijntjes en kwalen gaan de plek innemen van onbekommerde levenslust.

Gelukkig is er voor mij altijd weer de zomer om me uit de dreigende lethargie te halen die in de andere jaargetijden soms bezit van me neemt. De zon, die zoveel maanden zo ver weg leek, blijkt nooit uit mijn buurt te zijn geweest. Zoals een oud Oosters gezegde luidt: 'De onwetenden wijzen af wat ze zien, niet wat ze denken; de wijzen wijzen af wat ze denken, niet wat ze zien.' Zo'n wijze was de Engelse dichter Thomas Traherne, die schreef:

De zon, op onmeet'lijke afstand, was nabij;
de uiterste ster
ofschoon gezien van ver,
was aanwezig in dat oog van mij.

En inderdaad, de wijze hoort en ziet nooit méér, of minder, dan wat een klein kind ziet en hoort. Ik raak de hemel aan met mijn vinger en brand hem aan de zon.

Han van den Boogaard